

7.3 ВЪВЕЖДАНЕ НА ДАННИ

В редактора на записа данните се въвеждат или променят с изписване в полето за въвеждане, с избиране от кодова таблица или от падащ списък.

7.3.1 Въвеждане на съдържание на подполе

Съдържанието на подполето се въвежда в полетата за въвеждане. Подполетата имат ограничена или неограничена дължина за въвеждане, която и в двата случая може да се променя. Определени подполета имат фиксирана дължина за въвеждане, която не може да се променя (напр., в подполето *100c – Година на публикуване* може да се въведат само четири знака).

Процедура

1. Отворете подполето (виж глава 7.2).
2. Въведете или коригирайте текста или променете съдържанието в полето за въвеждане.

При въвеждане на текст може да използвате и набора от знаци в COBISS, който е достъпен с помощта на метода **Редактиране / Въмъкни знак COBISS**. Процедурата за въвеждане на знаците COBISS е описана в глава 7.3.1.1.

В полетата за въвеждане може да се вмъкне също:

- Знак за сортиране NSB/NSE (напр., ≠The ≠)

Изберете метода **Редактиране / Въмъкни знак NSB**.

Полезен съвет:

Знакът NSB може да се въвежда и с натискане на клавиша <Ctrl> + <клавиш за интервал>.

- означение LaTeX

Изберете метода **Редактиране / Въмъкни означение LaTeX**.

Забележка:

При активен нормативен контрол подполета за основни точки за достъп се въвеждат индиректно чрез нормативната база данни (виж глава 7.3.4.1).

3. При необходимост променете буквите (напр., от главни на малки или обратното).

Когато желаете да промените буквите в полето за въвеждане на малки, маркирайте съответното съдържание в подполето и използвайте метода **Редактиране / Промени в малки букви**. Ако желаете да промените буквите в полето за въвеждане на главни, изберете метода **Редактиране / Промени в главни букви**.

4. При необходимост променете азбуката (напр., от латиница на кирилица или обратното).

Когато желаете да промените азбуката в полето за въвеждане на кирилица, маркирайте съответното съдържание в подполето и изберете метода **Редактиране / Прехвърли на кирилица**. Така съчетанията lj, nj, dž, dz се конвертират в буквите љ, њ, џ, s. Ако желаете да промените азбуката в полето за въвеждане на латиница, изберете метода **Редактиране / Прехвърли на латиница**. Тези два метода са активни само при системи, които използват кирилица.

5. Затворете подполето (виж глава 7.2).

Ако съдържанието на подполето не е контролирано, въведената стойност се пренася в полето за въвеждане до означението за подполе.

Когато съдържанието на подполето е контролирано, въведената стойност няма да се покаже, ако е неправилна. Вместо това се показва предупреждение. Стойността може да се въведе отново в полето за въвеждане с помощта на комбинацията от клавиши <Ctrl> + <V> и след това да се поправи.

Опции

Въвеждането на съдържание в подполето може да се завърши и като се избере методът **Редактиране / Откажи**, и по този начин съдържанието на подполето ще остане такова, каквото е било преди редактирането.

Полезен съвет:

Методите от менюто **Редактиране** може да се избират и от контекстното меню (виж глава 3.2.3).

7.3.1.1 Прозорец Набор от знаци в COBISS

Софтуерът дава възможност да се въвеждат и търсят данни, които съдържат букви от разширена латиница (ударения, апострофи и др.).

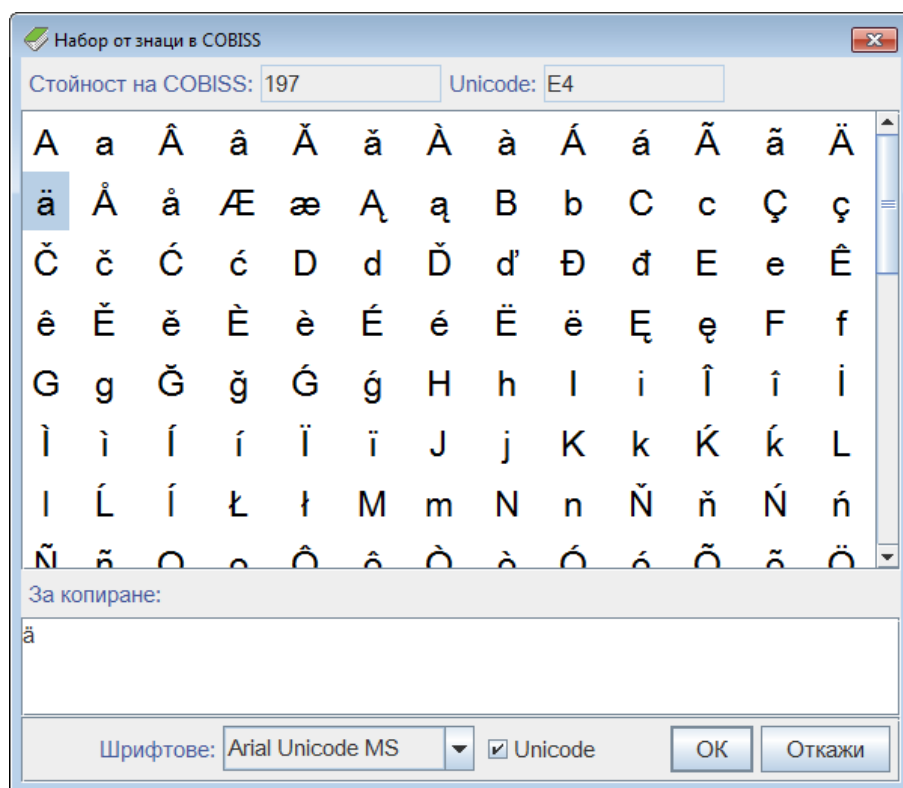
Процедура

1. Активирайте полето за въвеждане или търсача и посочете мястото, на което желаете да въведете знак или низ от знаци.
2. Натиснете комбинацията от клавиши <Ctrl> + <S>.

Отваря се прозорецът **Набор от знаци в COBISS**. В централната част на прозореца се намира списъкът, в който са показани знаците в COBISS.

Ако в полето за въвеждане или търсача вече има текст, той автоматично се пренася в полето за въвеждане "За копиране".

3. Когато се кликне върху някой от знаците, в горната част на списъка, при "Стойност COBISS" се показва кодът в COBISS, а при "Unicode" се показва кодът за избрания знак от Unicode.

Фигура 7.3-1: Набор от знаци в COBISS

4. Изберете под "Шрифтове" вида на шрифта за показване на знаците COBISS. Предефинираната стойност е *Arial Unicode MS*. Може да избирате от всички инсталирани на вашия компютър шрифтове, но някои от тях не съдържат дефиниции за всички знаци от набора в COBISS. Знаците, които не са дефинирани в избрания шрифт са показани като "?".
5. Ако маркирате полето за отметка "Unicode", списъкът под „Шрифтове” е ограничен само до стандартните шрифтове за Unicode.
6. Изберете знака от списъка с двукратно кликане върху него. Избраните знаци се пренасят на посоченото място в полето за въвеждане "За копиране". В полето за въвеждане „За копиране” може да се пишат и директно знаци, които имате на клавиатурата на компютъра.
7. Кликнете върху бутона **ОК**.
Съдържанието на полето за въвеждане "За копиране" се пренася в полето за въвеждане или търсача с размера и вида на шрифта, който сте избрали за показване на текст в потребителския интерфейс, а не с шрифта, избран в прозореца **Набор от знаци в COBISS**.

Когато шрифта, избран за показване на текст в потребителския интерфейс не съдържа знака COBISS, който е избран в прозореца **Набор от знаци в COBISS**, в редактора или търсача той се показва като "□".

7.3.2 Въвеждане на кодирани данни

Кодираните данни могат да се въведат по два начина. Може да изпишете кода, ако го знаете. Когато кодът не ви е известен, може да го изберете от падащ списък (за кодирани полета с ограничен брой кодове), както и направо от кодовите таблици, които се отварят в отделен прозорец (за кодирани полета с по-дълги списъци на кодове).

7.3.2.1 Кодова таблица във вид на падащ списък

При по-кратки кодови таблици, съответният код се избира от падащ списък.

Процедура

1. Отворете подполето (виж глава 7.2).
2. Падащият списък се отваря с помощта на клавишите за превъртане <нагоре> и <надолу> или с кликане върху полето, което съдържа знака "▼".
3. Подходящата стойност може да се избере по два начина:
  - използвайте клавишите за превъртане (<надолу>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>) и след това натиснете клавиша за интервал или <Enter>
  - посочете стойността със стрелката на мишката и кликнете върху нея

Падащият списък се затваря.

4. Затворете подполето (виж глава 7.2).

Избраната стойност се пренася до означението на подполето.

Полезен съвет:

Стойността се избира най-бързо като в отворения списък се натисне клавиша с първата буква на желаната стойност и се натисне клавиша за интервал.

Забележка:

Ако желаете да отстраните пренесената стойност от подполето, изберете първата, т.е. празната лента от падащия списък.

7.3.2.2 Кодова таблица в отделен прозорец

При по-дълги кодови таблици, кодът се избира от кодова таблица в отделен прозорец.

Процедура

1. Отворете подполето (виж глава 7.2).
2. Въведете кода или началото на кода и кликнете върху иконата до полето за въвеждане на подполето, за да се покаже кодовата таблица или кликнете направо върху иконата, ако желаете да се покаже началото на кодовата таблица. Когато желаете за използвате само клавиши за отваряне на кодовата таблица, натиснете клавиша <Tab> и след това клавиша за интервал.
3. Намерете и изберете подходящата стойност от таблицата.

Това може да се извърши по три начина:

- посочете стойността със стрелката на мишката и кликнете върху нея
- използвайте клавишите за превъртане (<нагоре>, <надолу>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>)
- открийте я с помощта на бутоните **Намери** и **Намери още**

При търсенето на стойност в кодовата таблица се кликва върху бутона **Намери** и в прозореца за въвеждане на параметри за търсене се въвежда търсената стойност. Достатъчно е да се въведе само част от стойността, която търсим, без да се въвежда знака за отсичане "*", защото програмата търси точно въведената поредица от знаци.

С кликане върху бутона **Намери още** се търсят всички следващи стойности, когато първата маркирана стойност не е подходяща.

4. Кликнете върху бутона **ОК** или натиснете клавиша за интервал или <Enter>.
5. Затворете подполето (виж глава 7.2).

Избраната стойност се пренася в полето за въвеждане до означението на подполето.

Полезен съвет:

Най-бързо се избира стойност от кодовата таблица като се посочи със стрелката на мишката и се кликне два пъти.

7.3.2.3 Кодови таблици без ограничение

Кодовите таблици може също да се свържат с подполето по такъв начин, че данните да се въвеждат или през кодова таблица, или свободно. Така кодът може да се въведе от кодовата таблица или от друг текст.

Някои подполета вече са свързани с такива кодови таблици, а вие може да създадете кодова таблица и сами да се свържете към нея.

Кодирайте текста и го въведете в локалната кодова таблица (виж *COBISS3 Основно ръководство*, глава 4.7) и след това свържете локалната кодова таблица с желаното подполе като използвате метода **Настройки / Определи характеристика на подполето**, (виж глава 7.11). Изчистете маркираното поле за отметка „Код – задължителен” в прозореца **Характеристики на подполето**.

7.3.2.4 Кодови таблици за некодирани подполета

Може да се използват и кодови таблици за некодирани подполета. Те може да се употребяват при подполета, в които се въвеждат често повтарящи се изрази.

Процедурата за въвеждане на данни е същата като при използването на кодирани данни от отделен прозорец и е описана в глава 7.3.2.2. Единствената разлика е, че след като изберете кода от кодовата таблица, в полето за въвеждане вместо самият код се прехвърля значението на кода.

Някои некодирани полета вече са свързани с такива кодови таблици, а вие може да създадете кодова таблица и сами да се свържете към нея.

Кодирайте текста и го въведете в локалната кодова таблица (виж *COBISS3 Основно ръководство*, глава 4.7) и след това свържете локалната кодова таблица с желаното подполе като използвате метода **Настройки / Определи характеристика на подполето**, (виж глава 7.11). Изчистете маркираното поле за отметка „Код – задължителен” в прозореца **Характеристики на подполето**.

Пример:

За въвеждане на данни в подполето *200b – Общо означение за материал* е подготвена следната кодова таблица със следните елементи:

"br" – *Брайлово издание*
"cm" – *Картографски материал*
"er" – *Електронен ресурс*
"gr" – *Графичен материал*
"mm" – *Мултимедиа*
"mp" – *Кинофилм*
"ob" – *Триизмерен предмет*
"pm" – *Музика*
"sr" – *Звукозапис*
"vr" – *Видеозапис*

Кодовата таблица е без ограничение. Ако желаете, може да въведете и текст, който не фигурира в кодовата таблица, напр., *Художествен филм*.

Въвеждането се ускорява с помощта на кодовата таблица, защото се изписва само кода, а текстът на общото означение за материал се въвежда автоматично.

7.3.3 Промяна на стойностите на индикаторите

Определени полета съдържат индикатори, които поясняват допълнително съдържанието на полето, отношението на това поле с други полета на записа или уточняват вида на обработката на данните за изходи (напр., каталожна картичка). Какво е необходимо да се прави с тези данни

Едно поле може да има два установени индикатора, чиито стойности може да се определят или променят.

Процедура

1. Отворете полето, което съдържа индикатори.

Това може да се извърши по няколко начина:

- като се маркира полето и се натисне клавишът <Enter>
- като се маркира полето, натисне се клавишът <Alt> и се кликне два пъти с мишката
- като се маркира полето и се избере методът **Редактиране / Редактирай**
- като се маркира полето и от контекстното меню се избере методът **Редактирай**

Забележка:

Падащият списък за определяне на стойностите на индикатора не може да се отваря с кликане два пъти върху него. Така се променя начина на показване на полето от разширен към съкратен.

2. Изберете подходящата стойност на индикатора от падащия списък.
3. Потвърдете избраната стойност и завършете въвеждането.

Това може да се извърши по няколко начина:

- като се кликне извън полето за въвеждане
- като се натисне клавиша <Enter>
- като се избере методът **Редактиране / Потвърди въвеждането**
- като се избере от контекстното меню методът **Потвърди въвеждането**

Избраната стойност се пренася в полето за въвеждане на означение за индикатор.

7.3.4 Въвеждане на данни с използване на нормативен контрол

Въвеждането на данни в полета за основни точки за достъп при активиран нормативен контрол (виж глава 2.1.2) се различава от въвеждането в останалите полета. Данните могат да се въвеждат само индиректно през нормативната база данни. За тази цел служи Подполе 3 – *Номер на*

контролния запис, където се въвежда идентификационният номер на контролния запис, с който желаете да свържете полето от библиографския запис. На основата на това подполе в библиографския запис автоматично се въвежда установената точка за достъп, а заедно с нея и вариантите и свързаните точки за достъп (ако има такива) от контролния запис.

Основните точки за достъп в библиографските записи се променят също през нормативната база данни. Подполето 3 дава възможност за последваща автоматична координация на основните точки за достъп в библиографските записи с промени, извършени в контролните записи (виж глава 9.12).

При системите COBISS, за които все още не е активиран нормативен контрол, данните се въвеждат ръчно в полетата за основни точки за достъп и съответните полета от блок 9XX – *Блок за национално използване*.

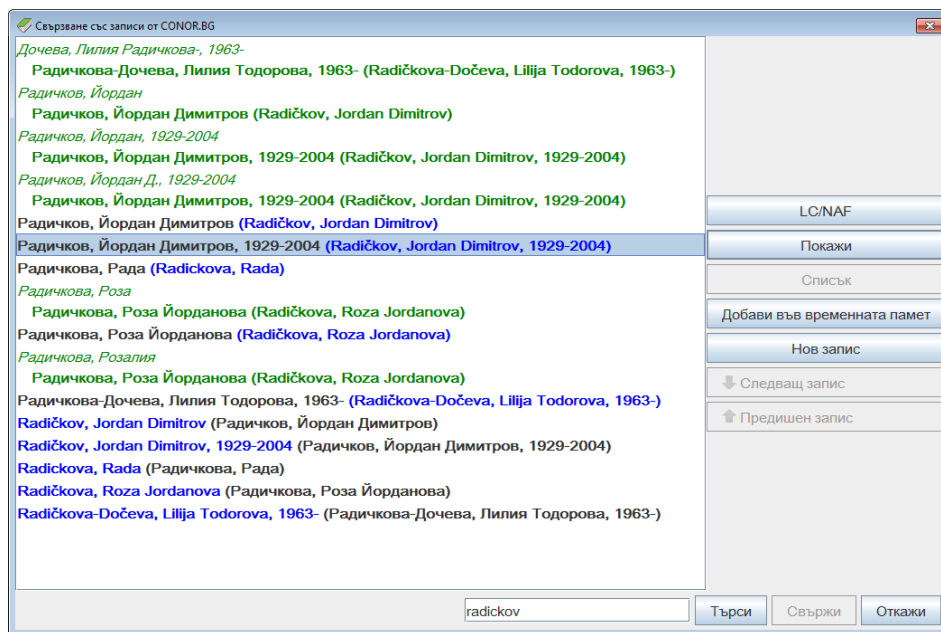
За свързване със съответния контролен запис се използва прозорецът **Свързване със записи от <акроним на нормативната база данни>**.

Елементи на прозореца:

- заглавна лента
- лява част на прозореца, която може да съдържа списък от точки за достъп или да показва контролния запис във формат COMARC или MARC21
- поле за въвеждане на запитване
- бутони
  - **LC/NAF** – използва се за превключване към базата данни LC/NAF **CONOR.XX** – използва се за превключване към базата данни CONOR.XX
  - **Покажи** – използва се за показване на целия запис за избраната от списъка точка за достъп
  - **Списък** – използва се за показване на списъка от точки за достъп, открити при търсене
  - **Добави във временната памет** – използва се за прехвърляне в прозореца **Контролен запис (<акроним на нормативната база данни>)**. Избраният запис се прехвърля във временната памет за записи, записите от базата данни LC/NAF се конвертират във формат COMARC/A)
  - **Нов запис** – използва се за прехвърляне в прозореца **Контролен запис (<акроним на нормативната база данни>)**
  - **Следващ** – използва се за показване на следващия запис от списъка
  - **Предишен** – използва се за показване на предишния запис от списъка
  - **Намери** – използва се за започване на търсенето след въвеждане на запитване
  - **Свържи** – използва се за затваряне на прозореца. Идентификационният номер на контролния запис е въведен в подполе 3
  - **Откажи** – използва се за затваряне на прозореца. Полето се съхранява без промяна в подполе 3

Бутонът **LC/NAF** се визуализира когато търсите в базата данни CONOR.XX. Когато търсите в базата данни LC/NAF, се визуализира бутонът **CONOR.XX**. Бутонът **Покажи** е активен, когато в прозореца е показан списъка от точки за достъп, а бутоните **Списък**, **Следващ** и **Предишен** са активни, когато в прозореца е показан цял отделен запис. Бутонът **Свържи** е активен само когато в прозореца е показан целият отделен запис.

Фигура 7.3-2: Пример за прозорец **Свързване със записи от CONOR.BG**

В списъка в лявата част на прозореца са показани различни видове точки за достъп от контролната база данни. Те се разделят на:

- **Установените точки за достъп от базата данни CONOR.XX**, които в подполе 100b имат код "a" – *установена*, се показват в списъка с удебелен шрифт, а останалите точки за достъп са показани с обикновен шрифт.
- **Вариантните точки за достъп са показани с курсив**. Всяка вариантна точка за достъп е последвана на следващия ред от установена точка за достъп с отстъп вдясно.
- **Свързаните точки за достъп са показани с обикновен шрифт**. Всяка вариантна точка за достъп е последвана на следващия ред от установена точка за достъп с отстъп вдясно.

В списъка на имена на лица от базата данни CONOR.XX са показани и някои други данни:

- Когато годината не е част от установената точка за достъп (няма подполе 200f – *Години*), годините от подполетата 190a – *Година на раждане* и 191a – *Година на смърт* са заградени в квадратни скоби.

- Подполето 200r – Код на изследвателя е заградено в остри скоби.
- Когато подполето 120b – Разграничено или неразграничено име на лице съдържа код "b" – неразграничено име на лице, се добавя текстът „няколко лица”.
- Когато в запис не са въведени данни в полето 120b – Разграничено или неразграничено име на лице и в нито едно от следните полета: 190 – Година на раждане, 191 – Година на смърт, 200c – Допълнения към имената, освен години, 200d – Римски цифри, 200f – Години, 200r – Код на изследвателя, се добавя текстът "непълна идентификация".

7.3.4.1 Въвеждане на основна точка за достъп

Основна точка за достъп може да се въвежда в поле, което е обект на нормативен контрол само през нормативната база данни.

Процедура

1. Отворете подполе 3 в полето на основната точка за достъп, която желаете да въведете.
2. В празното поле 3 въведете произволна дума или началото на думи от основната точка за достъп (търсене по дума). Може да въведете и основна редна дума в кавички (търсене по израз), както и, ако е необходимо, да посочите морфологично пресичане с помощта на звездичка ("*"). Може да въведете и съответния идентификационен номер на контролния запис, ако ви е известен. След това натиснете клавиша <Enter> или кликнете върху иконата до полето за параметри на търсене. Ако желаете да използвате само клавиши, натиснете клавиша <Tab> и след това клавиша за интервал.

Когато в нормативната база данни съществува съответстваща точка за достъп, се отваря прозорецът **Свързване със записи от <акроним на нормативната база данни>** със списък от точки за достъп от нормативната база данни, съответстващи на запитването.

Ако в нормативната база данни няма съответната точка за достъп, се показва съобщение. След като го потвърдите с кликане върху бутона **ОК**, се отваря празен прозорец **Свързване със записи от <акроним на нормативната база данни>** с въведеното запитване в полето за въвеждане.

Забележка:

Когато в резултат на търсенето са получени извънредно голям брой попадения, се показва съобщение, как да поправите запитването си. Повторете търсенето като въведете по-точна форма на запитването.

3. Когато в списъка фигурира търсената точка за достъп, проверете контролния запис с кликане на бутона Покажи.

Ако търсената точка за достъп не фигурира в списъка, потърсете под всички възможни вариантни форми, които са ви известни (когато такива съществуват). Въведете ново запитване в полето за въвеждане под списъка на имената и кликнете върху бутона **Намери**.

Може да потърсите и в чуждестранната база данни LC/NAF като кликнете върху бутона **LC/NAF**. Ако откриете търсената точка за достъп, кликнете върху бутона **Добави във временната памет** и използвайте прозореца **Контролен запис <акроним на нормативната база данни>**, който се отваря и става активен, за да прехвърлите записа в базата данни CONOR.XX. Ако имате права да създавате цялостен контролен запис, може да го свалите с метода **Запис / Прехвърли записа**. В противен случай използвайте метода **Запис / Създай запис** и прехвърляйте отделни полета като ги копирайте от записа във временната памет (виж глава 9.7). След това се върнете в прозореца **Библиографски запис**, където прозорецът **Свързване с <акроним на нормативната база данни>** е все още активен и намерете търсената точка за достъп в нормативната база данни с кликане върху бутона **CONOR.XX**. Кликнете върху бутона **Покажи** при желаната точка за достъп от списъка. Показва се записът във формат MARC. След това кликнете върху бутона **Свържи**.

Ако все пак не сте открили точката за достъп, кликнете върху бутона **Нов запис** и създайте за нея нов запис в прозореца **Контролен запис <акроним на нормативната база данни>**, който се отваря и се активира (виж глава 9.8). След това се върнете в прозореца **Библиографски запис**, където прозорецът **Свързване с <акроним на нормативната база данни>** е все още активен. Намерете записа, който сте създали току що и кликнете върху бутона **Покажи**.

В лявата част на прозореца се показва записът във формат MARC.

Забележка:

При търсенето на точки за достъп и свързването им трябва да бъдем особено внимателни, тъй като може да се създаде нов запис за един и същ обект или да се свърже библиографски запис с погрешен контролен запис.

4. Ако контролният запис е оформен правилно и не са необходими поправки или актуализиране, кликнете върху бутона **Свържи**.

Когато контролният запис трябва да бъде поправен или актуализиран, коригирайте го в съответствие с правата, които са ви определени. Може винаги да добавяте липсваща вариантна точка за достъп. Кликнете върху бутона **Добави във временната памет** и коригирайте или актуализирайте записа в прозореца **Контролен запис <акроним на нормативната база данни>**, който се отваря и активизира (виж глава 9.9). След това се върнете в прозореца **Библиографски запис**, където прозорецът **Свързване с <акроним на нормативната база данни>** е все още активен.. Като кликнете върху бутона **Покажи** при маркираната точка за достъп от списъка, записът се показва във

формат MARC в лявата част на прозореца. След това кликнете върху бутона **Свържи**.

Прозорецът **Свързване с <акроним на нормативната база данни>** се затваря. Идентификационният номер на контролния запис е въведен в подполе 3 на библиографски запис и едновременно с това всички подполета от установената точка за достъп (при имена на автори и кода на изследователя) се добавят автоматично. Към библиографския запис се добавят и всички полета с вариантни и свързани точки за достъп.

5. Подполетата, за които не се използва нормативен контрол (напр., кода за ролята на автора по отношение на библиографската единица при имена на лица на автори), се въвеждат ръчно.

7.3.4.2 Свързване на основни точки за достъп

Библиографски записи, създадени преди въвеждането на нормативен контрол, може да имат основни точки за достъп, които не са свързани с нормативната база данни. Те не съдържат идентификационен номер на контролен запис в подполе 3.

Когато се редактират такива записи е необходимо, ако е възможно, те да се свържат с подходящите контролни записи. Ако при редактиране на някои от тях се окаже, че вече съществуват в нормативната база данни, автоматично получавате съобщение за това. Когато се отнася за български автор, свързването е задължително.

Процедура

1. Отворете подполе 3 в полето с основната точка за достъп, която не е свързана.

2. Кликнете върху иконата .

Когато нормативната база данни не съдържа търсената точка за достъп, се появява съобщение.

Отваря се прозорецът **Свързване със записи от <акроним на нормативната база данни>**. Ако точката за достъп съществува, тя се показва в списъка на точките за достъп от нормативната база данни.

3. Следвайте стъпките от 3 до 5 от процедурата, описана в глава 7.3.4.1.

Опции

В прозореца **Контролен запис <акроним на нормативната база данни>** с помощта на специален метод (виж глава 9.4.3) може да се свързват повече библиографски записи с несвързани основни точки за достъп едновременно.

7.3.4.3 Повторно свързване на основни точки за достъп

Повторното свързване се прилага при поправяне на погрешно свързани точки за достъп в библиографския запис, което означава, че в подполе 3 е въведен идентификационен номер на погрешен контролен запис

Необходимо е полето с неправилно свързана основна точка за достъп да се свърже с подходящия контролен запис.

Процедура

1. Отворете подполе 3 в полето с неправилно свързаната основна точка за достъп.

Забележка:

Когато точката за достъп в библиографския запис се различава от установената точка за достъп в нормативната база данни, а в подполе 3 фигурира идентификационният номер на правилния контролен запис, съдържанието на подполето не трябва да се поправя. Достатъчно е да се съхрани отново библиографският запис и програмата автоматично ще поправи точката за достъп.

Такива случаи възникват, когато формата на унифицираната точка за достъп в контролния запис е поправена, но библиографският запис не е съхранен, нито междуременно е извършена синхронизация на библиографската база данни с нормативната.

2. Заличете идентификационния номер на погрешния контролен запис. Следвайте стъпките от 2 до 5, описани в процедурата от глава 7.3.4.1.

Опции

В прозореца **Контролен запис <акроним на нормативната база данни>** с помощта на специален метод (виж глава 9.4.3) може да се свързват повече библиографски записи с несвързани основни точки за достъп едновременно.

7.3.5 Въвеждане с използване на брояч

Номерата в някои подполета се копират от брояч.

Предварително условие

Броячът трябва да бъде дефиниран (виж глава 11.1.9.1).

Процедура

1. Отворете подходящото подполе (напр., 020b, 021b).
2. Изберете от контекстното меню метода **Активирай брояч <име на брояча>**.

В полето за въвеждане се вмъква последователният номер от брояча.

Забележка:

Ако за едно и също подполе са дефинирани няколко брояча, изберете първо подходящия брояч.

3. Затворете подполето.

7.3.6 Особенности при въвеждане на данни в полета на формата COMARC/B

По-долу е описано подробно въвеждането на данни в някои полета на формата COMARC/B, за които е необходимо особено внимание.

7.3.6.1 Свързване на полета за продължаващи ресурси (4XX)

Полетата от блок 4XX се използват за демонстриране на връзката между продължаващия ресурс, който се описва и свързани с него продължаващи ресурси. Те съдържат подполетата *a* – Основно заглавие/Ключово заглавие и *x* – ISSN, които се използват за въвеждане на основното (ключовото) заглавие и/или на ISSN на свързан продължаващ ресурс.

Подполето *a* се въвежда само когато в COBIB няма запис за свързания продължаващ ресурс или когато в съществуващия запис няма поле 530 – Ключово заглавие. Подполето *a* се въвежда и когато няма ISSN.

Предварително условие

Процедура

Добавено е съответното поле от блок 4XX.

1. Отворете подполе *x*.
2. Въведете ISSN на свързания продължаващ ресурс.

С потвърждаването на въвеждането се отваря прозорец със съответно съобщение. По-нататъшната процедура зависи от това, дали:

1. **В COBIB има запис с този ISSN и записът съдържа и поле 530** (съобщението показва ключовото заглавие от COBIB, напр., COBIB: КТ=<ключово заглавие>).
2. **В COBIB и в базата данни на ISSN има запис с този ISSN; записът в COBIB не съдържа поле 530** (съобщението показва ключовото заглавие от базата данни на ISSN, напр., COBIB: КТ=?, ISSN: КТ=<ключово заглавие>, а едновременно с това софтуерът показва предупреждение, че в подполето трябва да се въведе ключово заглавие с помощта на специален метод).
3. **Запис с този ISSN съществува в COBIB, но не в базата данни на ISSN; записът в COBIB не съдържа поле 530** (съобщението показва заглавието от COBIB, напр., COBIB: КТ=?, ТI=<основно заглавие>, ISSN: КТ=?, а едновременно с това показва

предупреждение, че в подполе **a** трябва да се въведе основно заглавие).

4. **В COBIB няма запис с този ISSN, но такъв съществува в базата данни на ISSN** (съобщението показва ключовото заглавие от базата данни на ISSN напр., ISSN: КТ=<ключово заглавие>, а едновременно с това софтуерът показва предупреждение, че в подполето трябва да се въведе ключово заглавие с помощта на специален метод).
5. **Запис с този ISSN не съществува нито в COBIB, нито в базата данни на ISSN** (ключовото заглавие от базата данни на ISSN не се показва в съобщението, напр., ISSN: КТ=?, а едновременно с това показва предупреждение, че в подполе **a** трябва да се въведе основно заглавие).

3. Кликнете върху бутона **ОК**.

ISSN на свързания продължаващ ресурс се прехвърля в полето за въвеждане за означение за подполе.

В случая на условие № 1 в стъпка 2 процедурата е завършена. За останалите случаи продължете със следващата стъпка.

4. Отворете подполе **a**.

5. Въведете заглавието.

- При условието, описано под № 2 или 4 в стъпка 2 използвайте метода Прехвърли заглавие от ISSN от контекстното меню.

Ключовото заглавие от базата данни на ISSN се въвежда автоматично в полето за въвеждане.

- При условието, описано под № 3 в стъпка 2, въведете основното заглавие на свързания продължаващ ресурс като го копирате от поле 200 на записа на свързания продължаващ ресурс в COBIB.
- При условието, описано под № 5 в стъпка 2, въведете основното заглавие на свързания продължаващ ресурс като го копирате от публикацията.

6. Затворете подполето.

Ключовото или основното заглавие се прехвърлят в полето за въвеждане за означение за подполе.

7.3.6.2 ISBN (010)

Когато въвеждате 10-цифров ISBN, но трябва да въведете също и 13-цифровия ISBN, софтуерът го изчислява автоматично на основата на 10-цифровия.

**Предварително
условие**

Записът трябва да съдържа поле 010 с 10-цифров ISBN в подполе **a**.

- Процедура**
1. След полето 010 с 10-цифровия ISBN добавете друго поле 010, което съдържа подполе а.
  2. Отворете подполето 010а.
  3. Изберете метода **Добави 13-цифров ISBN** от контекстното меню.
Автоматично изчисленият 13-цифров ISBN се въвежда в полето за въвеждане.
  4. Затворете подполето.

7.3.6.3 Страна на публикуване (102)

Когато каталогизирате статии и съставни части може да прехвърлите кода за страна от запис за източника.

- Процедура**
1. Отворете подполе 102а.
  2. Изберете метода **Прехвърли кода за страната на източника**.
Кодът за страна, който се отнася до източника се прехвърля в полето за въвеждане.
  3. Затворете подполето.

7.3.7 Стойности, предефинирани от ползвателя

Може да прехвърляте в запис стойности, които сте дефинирали предварително. Процедурата по дефинирането им е описана в глава 10.4.

Предварително условие

Във файла с временно съхранени записи може да се създаде „предефиниран“ запис, който съдържа данни, представляващи предефинираните стойности.

- Процедура**
1. Отворете произволно подполе, в което желаете да добавите предефинирана от вас стойност
  2. Изберете метода **Редактиране / Добави предефинирана стойност**.
  3. Съдържанието на съответното поле на „предефинирания“ запис се пренася в полето за въвеждане.
  4. Затворете подполето.

Опции

Предефинираната стойност може да добавите и с помощта на комбинацията от клавиши <Ctrl> + <D>.

Забележка:

Когато в редактора е зареден запис, в празния запис се добавят автоматично само онези стойности, които са дефинирани на системно ниво за избраната маска за въвеждане.